

Bruxelles, 15.5.2018
COM(2018) 320 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Finalizarea unei piețe unice digitale de încredere pentru toți

Contribuția Comisiei la reuniunea informală a liderilor UE privind protecția datelor și piața unică digitală, desfășurată la Sofia, la 16 mai 2018

Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor.

Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal care o privesc.

Asemenea date trebuie tratate în mod corect, în scopurile precizate și pe baza consimțământului persoanei interesate sau în temeiul unui alt motiv legitim prevăzut de lege.

Orice persoană are dreptul de acces la datele colectate care o privesc, precum și dreptul de a obține rectificarea acestora.

Respectarea acestor norme se supune controlului unei autorități independente.

Articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Uniunea Europeană nu ar trebui doar să păstreze modul nostru de viață european, ci și să îi capaciteze pe cei care trăiesc astfel. A fi european înseamnă a avea dreptul ca datele tale cu caracter personal să fie protejate de legi puternice, europene. Pentru că europenilor nu le plac dronele care zboară pe deasupra lor și le înregistrează fiecare mișcare, nici companiile care contabilizează fiecare click pe mouse. Pentru că, în Europa, păstrarea confidențialității datelor personale contează. Această chestiune ține de demnitatea umană.

Președintele Jean-Claude Juncker

Discursul privind starea Uniunii Europene, rostit la 14 septembrie 2016

Comisia Europeană salută decizia președintelui Consiliului European de a programa o dezbatere în cadrul Agendei liderilor privind protecția vieții private și a datelor cu caracter personal ale cetățenilor, precum și alte chestiuni legate de Europa digitală, inclusiv prin adoptarea tuturor instrumentelor legislative de instituire a pieței unice digitale. Prezenta comunicare expune o serie de acțiuni concrete menite să asigure protecția deplină a vieții private și a datelor cu caracter personal ale cetățenilor și să accelereze finalizarea, în 2018, a pieței unice digitale, precum și să alimenteze discuțiile informale pe care șefii de stat sau de guvern le vor purta la Sofia, la 16 mai 2018¹.

1. Introducere

În 2015, Consiliul European a aprobat Strategia privind piața unică digitală pentru Europa. Trei ani mai târziu, piața unică digitală este pe cale să devină realitate². Toate propunerile legislative planificate au fost prezentate de către Comisie³. Propunerile privind roamingul în rețelele de comunicații mobile și portabilitatea serviciilor de conținut online au fost deja adoptate. Regulamentul general privind protecția datelor va deveni direct aplicabil pe teritoriul Uniunii la data de 25 mai. Alte noi măsuri majore privind securitatea rețelilor și a informațiilor, precum și privind identificarea electronică vor fi puse în practică în doar câteva săptămâni. S-a ajuns la un acord asupra următorului val de propuneri legislative, grație cărora se oferă un acces îmbunătățit la serviciile online, urmând ca aceste propuneri să fie adoptate înainte de sfârșitul anului. Toate acestea reprezintă etape cruciale în vederea atingerii obiectivului care constă în finalizarea pieței unice digitale.

Strategia privind piața unică digitală este fundamentală pentru a-i oferi UE posibilitatea de a prospera în economia mondială emergentă bazată pe date. Datele reprezintă acum un atu crucial în societatea digitală. În fiecare secundă, telefoanele inteligente, rețelele energetice, automobilele, aparatele electrocasnice și persoanele generează, prin activitățile lor zilnice, date al căror volum crește tot mai mult. Producătorii de bunuri, platformele și furnizorii de servicii colectează, prelucrează și utilizează aceste date pentru a le oferi utilizatorilor noi servicii și pentru a obține un avantaj competitiv.

UE a fost lentă în a valorifica oportunitățile oferite de economia bazată pe date: doar circa 4 % din datele generate la nivel mondial sunt stocate în Europa. Însă UE are multe atuuri: o bază de producție puternică, un ecosistem al start-up-urilor în evoluție rapidă, procese industriale proaspăt digitalizate și o mână de lucru calificată. Dacă aceste atuuri pot fi valorificate și aplicate pe scară mai largă, economia europeană bazată pe date poate deveni o pârghie puternică pentru stimularea creșterii, pentru crearea de noi locuri de muncă și pentru deschiderea către noi modele de afaceri și noi oportunități de inovare⁴. Valoarea economiei europene bazate pe date are potențialul de a depăși 700 de miliarde EUR până în 2020, ceea ce reprezintă 4 % din economia UE.

Însă revoluția iscată de economia bazată pe date aduce și provocări pentru societățile noastre și pentru valorile pe care se întemeiază Uniunea, printre care se numără democrația, drepturile omului și statul de drept. Evenimentele recente au arătat că datele pot fi colectate, prelucrate și utilizate în detrimentul vieții private. Accesul la volume mari de date poate fi utilizat pentru

¹ Concluziile Consiliului European din 22 martie 2018.

² COM(2015) 192 din 6 mai 2015, Comunicarea intitulată „O strategie privind piața unică digitală pentru Europa”.

³ A se vedea anexa.

⁴ COM(2018) 306 intitulată „O nouă agendă europeană pentru cercetare și inovare”; COM(2018) 267-272 intitulată „Construirea unei Europe mai puternice: rolul politicilor privind tineretul, educația și cultura”.

a dobândi avantaje necuvenite asupra concurenților sau chiar pentru a influența mass-media și opinia publică. Informațiile cu caracter personal pot fi accesate în mod neautorizat de către părți terțe. Respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal reprezintă drepturi fundamentale în UE, astfel cum au fost consacrate de Carta drepturilor fundamentale a UE⁵. O protecție solidă a datelor, confidențialitatea comunicațiilor și securitatea datelor sunt cruciale pentru a risipi îndoielile cetățenilor cu privire la utilizarea abuzivă a datelor lor și pentru a inspira încredere. Fără această încredere, potențialul unei economii prospere bazate pe date nu va fi atins.

Prin prezenta comunicare se solicită Consiliului European să abordeze urgent chestiunile nesoluționate, astfel încât piața unică digitală să devină o realitate, precum și să se asigure că UE rămâne un actor-cheie în cursa globală către o economie bazată pe date⁶. Acest lucru nu se poate înfăptui fără încrederea cetățenilor în modul în care sunt protejate și utilizate datele lor personale.

2. Protecția datelor cu caracter personal, consolidarea încrederii în economia digitală: Regulamentul general privind protecția datelor și Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice

Un nou regim de protecție a datelor pentru cetățenii din UE

Două treimi dintre europeni declară că sunt îngrijorați că nu au niciun control asupra informațiilor pe care le furnizează online, în timp ce jumătate dintre europeni se tem că vor fi victime ale fraudei⁷.

În urma dezvăluirilor recente în marginea cazului „Facebook/Cambridge Analytica”, a crescut gradul de conștientizare al cetățenilor cu privire la faptul că datele lor ar putea fi utilizate în mod abuziv dacă nu sunt protejate corespunzător. Autoritățile UE pentru protecția datelor iau măsuri în temeiul normelor actuale de protecție a datelor și investighează în mod coordonat cazul menționat anterior. Comisia a luat legătura cu Facebook, solicitându-i societății să furnizeze informații mai detaliate și să coopereze pe deplin cu autoritățile pentru protecția datelor din Irlanda și din Regatul Unit, care conduc ancheta, pentru a înțelege ce s-a întâmplat și pentru a afla dacă cele aproape 3 milioane de persoane din UE care au fost afectate sunt încă în pericol.

Aceste evenimente demonstrează faptul că UE a fost îndreptățită să adopte norme stricte de protecție a datelor. Grație **Regulamentului general privind protecția datelor**, care va deveni direct aplicabil pe teritoriul Uniunii la data de 25 mai⁸, UE va fi mai bine pregătită să evite și să abordeze astfel de cazuri în viitor.

Ce se va schimba odată cu aplicarea Regulamentului general privind protecția datelor?

În primul rând, cetățenii vor avea mai mult control asupra modului în care societățile prelucrează datele lor cu caracter personal⁹. Regulamentul se va aplica, în majoritatea cazurilor, atunci când există un contract cu persoanele vizate sau un consimțământ clar din

⁵ Articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

⁶ Comunicare intitulată „Evaluarea la jumătatea perioadei a punerii în aplicare a Strategiei privind piața unică digitală”, COM (2017) 228 din 10 mai 2017.

⁷ Eurobarometru special 431, Raportul privind protecția datelor, iunie 2015.

⁸ Regulamentul (UE) 2016/679.

⁹ Legalitatea prelucrării, articolul 6 din Regulamentul general privind protecția datelor, Regulamentul (UE) 2016/679.

partea acestora ca o condiție prealabilă pentru colectarea datelor; tăcerea sau lipsa de reacție a acestora nu poate fi considerată drept consimțământ. Se introduc cerințe consolidate privind transparența, precum și dreptul de informare, de acces și de ștergere a datelor („dreptul de a fi uitat”). Pentru ca datele să poată fi reutilizate ulterior, într-un scop diferit, este necesar ca utilizatorul să fie informat în prealabil, astfel încât să se obțină un nou consimțământ din partea acestuia, cu excepția cazului în care acest lucru este legal și permis în temeiul regulamentului. De exemplu, o întreprindere care a colectat date referitoare la clienți în scopul oferirii unor servicii mai bune acestora în viitor va trebui să îi informeze cu privire la intenția sa de a utiliza datele respective pentru a analiza obiceiurile lor de consum și va trebui să obțină consimțământul lor în acest sens. Colectarea unui volum mare de date cu caracter personal, indiferent dacă se face în temeiul unui contract sau al unui consimțământ formal, ar încălca principiile limitării scopului și minimizării datelor.

În al doilea rând, regulamentul asigură o **protecție mai puternică împotriva cazurilor de încălcare a securității datelor** și prin obligația pe care o impune de a informa autoritatea de supraveghere în termen de cel mult 72 de ore atunci când este probabil ca încălcarea securității datelor să genereze un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice. În anumite împrejurări, regulamentul prevede obligația de a informa persoana ale cărei date sunt vizate de încălcare.

În al treilea rând, regulamentul va permite o cooperare mai eficace între autoritățile naționale de supraveghere în cazuri transfrontaliere și va asigura o interpretare și o aplicare coerente a normelor în Uniune, inclusiv prin intermediul unui Comitet european pentru protecția datelor (CEPD), care va furniza orientări și va asigura interpretarea și aplicarea consecventă a normelor, în cazul în care sunt vizate mai multe state membre din UE.

În sfârșit, noul cadru consolidează și componenta de asigurare a respectării legislației, articulând-o în jurul unei rețele a autorităților naționale pentru protecția datelor, care vor avea competența de a aplica operatorilor și persoanelor împuternicite de către operator amenzi care pot ajunge până la 20 de milioane EUR sau, în cazul unei întreprinderi, până la 4 % din cifra de afaceri anuală la nivel mondial, în funcție de valoarea care este cea mai ridicată.

Normele UE privind protecția datelor permit libera circulație a datelor cu caracter personal în cadrul Uniunii, din care poate fi generată masa critică de date esențiale pentru o economie puternică bazată pe date. De exemplu, abordările transfrontaliere adoptate atunci când se folosesc datele primite de la contoarele inteligente ale cetățenilor pentru aplicațiile aferente rețelelor inteligente și pentru îmbunătățirea securității energetice se bazează pe libera circulație a datelor cu caracter personal. Astfel cum se explică în Comunicarea intitulată „Inteligența artificială pentru Europa”¹⁰, punerea la dispoziție a datelor aflate în proprietate privată ar trebui să fie încurajată în interesul mai larg al tuturor. De exemplu, schimbul de date între țări referitor la izbucnirea unor epidemii ar putea contribui la o reacție mai promptă a autorităților din sectorul medical. Schimbul de date cu caracter personal privind starea de sănătate și accesul la astfel de date ar putea îmbunătăți diagnosticarea și tratamentul. Schimbul de date cu privire la automobile și la mijloacele de transport ar putea îmbunătăți gestionarea traficului și ar putea reduce congestia. Toate acestea sunt posibile asigurându-se în același timp un nivel ridicat de protecție a datelor cu caracter personal.

¹⁰ COM(2018) 237 din 26 aprilie 2018.

Construirea unui veritabil spațiu european al datelor¹¹ necesită condiții de concurență echitabile și în cazul datelor fără caracter personal, iar o propunere în acest sens este deja pe masa de discuții a colegiitorilor¹². Prezentarea unor propuneri menite să stimuleze accesul la datele din sectorul public ar permite, de asemenea, finalizarea rapidă a Regulamentului privind **fluxul liber al datelor fără caracter personal** (a se vedea mai jos).

Noul regim de protecție a datelor trebuie să fie operațional pe teren, încă din prima zi a instituirii sale¹³. În timpul perioadei de tranziție de doi ani, administrațiile naționale, autoritățile de protecție a datelor și operatorii din sectorul privat au făcut eforturile necesare pentru a fi pregătiți pentru noul cadru. În prezent, este necesar un efort suplimentar pentru a avea siguranța că toată lumea este pe deplin pregătită. Cu mai puțin de două săptămâni înainte de expirarea termenului, majoritatea statelor membre nu au luat încă toate măsurile necesare pentru a se asigura că sistemul lor de reglementare națională este pe deplin conform cu regulamentul menționat și că autoritățile lor naționale de protecție a datelor dispun de resurse adecvate pentru a-și asuma pe deplin rolul care le revine. Este esențial ca aceste măsuri să fie adoptate rapid. Comisia invită statele membre să ia toate măsurile necesare și să acorde o atenție deosebită nevoilor întreprinderilor mai mici pentru a se încredința că, pentru aceste întreprinderi, costurile aferente asigurării conformității nu compromit capacitatea lor de a concura cu firmele mai mari.

¹¹ Comunicarea intitulată „Către un spațiu european comun al datelor”, COM(2018) 232 din 25 aprilie 2018; Comunicarea intitulată „Construirea unei economii europene a datelor”, COM(2017) 9 din 10 ianuarie 2017.

¹² Propunere de regulament privind un cadru pentru fluxul liber al datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană, COM(2017) 495 din 13 septembrie 2017.

¹³ COM(2018) 43 intitulată „Protecție sporită, noi oportunități — Orientările Comisiei privind aplicarea directă a Regulamentului general privind protecția datelor de la 25 mai 2018”.

Viața privată și comunicațiile electronice

Capacitatea de a comunica în mod confidențial, atât online, cât și offline, este un drept recunoscut în Carta drepturilor fundamentale a UE și reprezintă una dintre cerințele majore pe care cetățenii o adresează societății digitale¹⁴. Uniunea nu poate tolera o situație în care cineva creează mai întâi profiluri politice detaliate ale cetățenilor săi, prin extragerea de date din comunicațiile lor personale și din datele de localizare ale acestora, și apoi utilizează respectivele informații pentru a încerca să manipuleze comportamentul politic al cetățenilor.

Din acest motiv, alături de Regulamentul general privind protecția datelor, normele privind **viața privată și comunicațiile electronice** sunt esențiale pentru a avea siguranța că nu au loc încălcări ale confidențialității comunicațiilor online ale europenilor. Aceasta înseamnă, de asemenea, că prelucrarea datelor electronice de către alte părți decât utilizatorul final nu ar fi permisă, iar prestatorii de servicii nu ar putea avea acces la dispozitive fără consimțământul utilizatorilor. Persoanele vor putea avea un control activ asupra prezenței lor online, prin intermediul browserelor, al aplicațiilor și al dispozitivelor digitale, și vor putea evita orice monitorizare sau interceptare neautorizată a datelor față de care nu și-au dat consimțământul. S-ar fixa astfel un standard mondial, cu un set comun de norme privind protecția datelor și protecția vieții private în mediul digital.

Noile norme privind viața privată și comunicațiile electronice, după ce vor fi aprobate de către legiuitori, ar urma să se aplice atât operatorilor de telecomunicații tradiționali, cât și noilor servicii de comunicații, precum emailul, mesageria instantanee sau serviciile vocale pe internet¹⁵. Aceste norme ar asigura confidențialitatea comunicațiilor și condiții de concurență echitabile pentru toți operatorii. Comisia solicită Consiliului să convină rapid asupra unei poziții comune, în vederea începerii negocierilor cu Parlamentul European și a avansării în sensul unui acord în această toamnă.

Fluxurile internaționale de date

Noile norme UE privind protecția datelor permit, de asemenea, o deschidere mai mare a Uniunii către oportunitățile oferite de economia mondială bazată pe date. Acestea extind „setul de instrumente” disponibile pentru transferul internațional de date cu caracter personal către țări terțe, prin adăugarea, ca modalități alternative de a asigura un nivel ridicat de protecție a datelor cu caracter personal transferate din UE, a unor mecanisme de certificare și a unor coduri de conduită aprobate, precum și a unor angajamente cu caracter obligatoriu și executoriu asumate de către operator și persoana împuternicită de către operator. Aplicarea unor norme uniforme și simplificate va spori, în același timp atractivitatea UE ca destinație pentru investițiile străine.

Reacția autorităților din SUA la evenimentele „Facebook/Cambridge Analytica” reprezintă un test important pentru Scutul de confidențialitate UE-SUA, care asigură, din 2016, în SUA, un nivel de protecție echivalent cu cel din UE. Comisia salută deschiderea unei investigații de către Comisia Federală pentru Comerț a SUA și va urmări îndeaproape desfășurarea acesteia, și din perspectiva celei de a doua revizuire anuale a acordului, care urmează să aibă loc în

¹⁴ Capacitatea de a comunica în mod confidențial, atât online, cât și offline, este un drept recunoscut la articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a UE; dreptul la viață privată și secretul comunicațiilor nu sunt abordate în mod specific de Regulamentul general privind protecția datelor.

¹⁵ COM(2017)10. Până la obținerea acestei aprobări, începând cu 25 mai 2018, când va începe să se aplice Regulamentul general privind protecția datelor, trimerile la acordul persoanei vizate în temeiul actualului cadru privind viața privată și comunicațiile electronice — Directiva 2002/58/CE — se interpretează ca fiind trimeri la consimțământ în temeiul Regulamentului general privind protecția datelor.

septembrie 2018. Scutul de confidențialitate garantează că orice cetățean al UE care consideră că datele sale au fost prelucrate ilegal de întreprinderi din SUA care participă la Scutul de confidențialitate și îl aplică datelor transferate beneficiază de mai multe măsuri reparatorii care sunt ușor accesibile și convenabile ca preț.¹⁶ Comisia va continua să monitorizeze respectarea în practică a acestor cerințe.

Tot mai multe țări din întreaga lume conștientizează faptul că existența unor norme solide privind protecția datelor și respectarea vieții private nu numai că garantează drepturile fundamentale, dar generează și încredere în economia digitală. În consecință, în numeroase țări sunt în curs de a fi adoptate sau modernizate acte legislative privind respectarea vieții private. Regulamentul general privind protecția datelor servește adesea drept sursă de inspirație, iar normele UE stabilesc un standard global pentru protecția datelor și respectarea vieții private. În prezent, Comisia examinează oportunitatea adoptării unor decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție împreună cu Japonia și Coreea de Sud, ceea ce ar însemna că datele cu caracter personal transferate din UE către aceste țări ar urma să beneficieze de același nivel de protecție și de aceleași măsuri reparatorii ca și în cadrul UE.

În același timp, Comisia a pus la punct o abordare cu privire la modul în care UE poate contracara, prin intermediul acordurilor comerciale și de investiții, practicile protecționiste referitoare la fluxurile transfrontaliere de date în cadrul economiei digitale, asigurându-se, în același timp, că dreptul la protecția datelor cu caracter personal și la respectarea vieții private este apărat pe deplin. Această abordare, inclusă anterior în acordurile comerciale și de investiții ale UE, va favoriza atât fluxurile libere de date, cât și încrederea în modul în care sunt prelucrate datele cu caracter personal.

Având în vedere importanța strategică a Regulamentului general privind protecția datelor pentru suveranitatea datelor din Uniunea Europeană, Consiliul European ar trebui să le reamintească tuturor statelor membre că ar trebui să nu împiedice aplicarea imediată și directă a regulamentului începând cu 25 mai 2018, ci să pună la dispoziția autorităților naționale independente de protecție a datelor toate resursele necesare pentru a asigura aplicarea deplină și eficientă a noului cadru juridic, în mod egal și uniform în toate statele membre. Pentru a garanta condiții de concurență egale, conform intențiilor organului legislativ al Uniunii, Comisia va iniția, imediat după data de 25 mai 2018, proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în cazul în care statele membre nu își îndeplinesc obligațiile prevăzute în Regulamentul general privind protecția datelor.

Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să își intensifice eforturile și să finalizeze cât mai curând posibil negocierile referitoare la Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice (propus de Comisie în ianuarie 2017) și la Regulamentul actualizat al UE privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organismele, birourile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date.

3. Accelerarea finalizării pieței unice digitale: definitivarea propunerilor-cheie

Eliminarea barierelor în calea pieței unice digitale în Europa ar putea aduce o contribuție suplimentară de 415 miliarde EUR la produsul intern brut european¹⁷. De la lansarea, în 2015,

¹⁶ Raport privind prima evaluare anuală privind funcționarea Scutului de confidențialitate UESUA, COM(2017) 611 din 18 octombrie 2017.

¹⁷ COM(2015) 192 din 6 mai 2015.

a Strategiei privind piața unică digitală, Comisia a înregistrat progrese și a înaintat propuneri pentru toate cele 29 de inițiative care au fost identificate ca fiind esențiale pentru o piață unică digitală funcțională¹⁸. Cetățenii se bucură deja de beneficiile aduse de acestea: după eliminarea tarifelor suplimentare de telefonie mobilă în **roaming**, de la începutul anului până în vara anului 2017 s-a înregistrat o creștere de patru ori a volumului de date utilizat de cetățeni atunci când călătoresc în alte state membre¹⁹. **Portabilitatea** înseamnă că în prezent cetățenii pot viziona conținutul audiovizual favorit și evenimentele sportive oriunde în UE. Eliminarea **restricțiilor de geoblocare** nejustificate le va oferi mai multă libertate consumatorilor în materie de comerț online și va exista mai multă transparență și o gamă mai largă de opțiuni cu privire la **prețurile de livrare a coletelor** pentru achizițiile online. Împreună cu noul **cadru privind TVA pentru comerțul electronic** și noile **norme contractuale** atât pentru conținutul online, cât și pentru bunurile comercializate online, până la sfârșitul mandatului actualei Comisii va fi în vigoare un cadru cuprinzător în materie de comerț electronic, susținut de **o cooperare strânsă în materie de protecție a consumatorului**. În vederea realizării acestor progrese, încheierea negocierilor referitoare la propunerile privind **normele contractuale** este esențială pentru a le permite consumatorilor să cumpere online având certitudinea că măsurile reparatorii la care au acces pentru orice conținut digital care funcționează defectuos – cum ar fi muzica sau software-ul descărcat – sunt aceleași, indiferent de locul din UE de unde este efectuată achiziția. Mulțumită acestui cadru juridic îmbunătățit, se preconizează că mai mult de 122 000 de întreprinderi vor începe să își vândă produsele consumatorilor din alte state membre, oferind un impuls în valoare de 4 milioane EUR economiei UE.

Securitatea cibernetică a soluțiilor bazate pe date este un element esențial pentru a consolida încrederea utilizatorilor. Punerea în aplicare integrală de către toate statele membre a primului act legislativ în materie de securitate cibernetică la nivelul UE, respectiv Directiva privind securitatea rețelilor și a sistemelor informatice²⁰, reprezintă un prim pas esențial pentru reziliența cibernetică a UE. Prezența la nivel național a principalelor instrumente pentru asigurarea securității cibernetică va contribui la impunerea unor standarde mai înalte, în timp ce cadrul propus de certificare în materie de securitate cibernetică²¹ va contribui la diseminarea soluțiilor informatice securizate. Un acord rapid între Parlamentul European și Consiliu ar permite introducerea promptă a unor standarde mai ridicate de reziliență cibernetică în produsele comercializate și ar susține încrederea consumatorilor în securitate de la stadiul conceperii. Securitatea cibernetică trebuie să fie susținută de măsuri eficiente de descurajare a activităților infracționale: adoptarea rapidă a unui set ambițios de norme minime comune, menite să combată fraudă și contrafacerea mijloacelor de plată fără numerar²², ar fi esențială.

Din septembrie 2018 se vor aplica cerințele pentru sistemele de **identificare electronică**, menite să garanteze interoperabilitatea serviciilor publice de identificare electronică și a altor servicii securizate în întreaga Uniune²³. Împreună cu un **portal digital unic** pentru accesul online la informații și proceduri, statele membre vor fi în măsură să ofere un mediu mai simplu pentru consumatori și întreprinderi în relațiile lor cu administrațiile publice din UE.

¹⁸ A se vedea anexa.

¹⁹ Raportul comparativ al OAREC privind serviciile de roaming internațional, aprilie 2017-septembrie 2017.

²⁰ Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelilor și a sistemelor informatice în Uniune.

²¹ COM(2017) 477 din 13 septembrie 2017.

²² COM(2017) 489 din 13 septembrie 2017.

²³ Regulamentul (UE) nr. 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (eIDAS).

Pentru a putea furniza conținut digital oriunde în UE, economia europeană bazată pe date depinde, totodată, de o conectivitate de înaltă calitate, inclusiv prin intermediul comunicațiilor prin satelit. Acesta este motivul pentru care este necesar ca Parlamentul European și Consiliul să ajungă la un acord în ceea ce privește **Codul comunicațiilor electronice**, care va garanta că, până în 2020, toate statele membre ale UE vor atribui frecvențele necesare pentru introducerea rețelelor 5G²⁴. Codul va crea un cadru de reglementare stabil pentru investițiile în rețele de mare capacitate. Modernizarea rețelelor de-a lungul principalelor rute de transport va fi necesară pentru implementarea serviciilor de mobilitate automatizate, iar introducerea acestor servicii în spitale va fi necesară pentru ca medicii să realizeze consultații și intervenții chirurgicale de la distanță²⁵.

În plus, un acord referitor la propunerile privind **drepturile de autor** este esențial pentru a permite culturii și identității europene să prospere în era digitală și pentru a asigura remunerarea creatorilor atunci când conținutul este partajat prin intermediul platformelor online²⁶.

În prezent, Parlamentul European și Consiliul trebuie să își intensifice eforturile pentru a încheia negocierile cu privire la toate aceste propuneri până la sfârșitul anului 2018, în vederea finalizării pieței unice digitale, în beneficiul cetățenilor europeni.

4. Viitorul pieței unice digitale: un mediu propice pentru creșterea economică

Digitalizarea este esențială pentru menținerea și crearea, în viitor, de locuri de muncă în UE. În prezent, numai una din cinci întreprinderi europene este puternic digitalizată²⁷. Beneficiile uriașe ale Strategiei privind piața unică digitală pot fi valorificate numai dacă digitalizarea se impune în toată economia UE. Pentru ca acest lucru să devină realitate, UE are de jucat un rol esențial în promovarea creării unui mediu propice.

Rețelele de socializare și platformele digitale

Modelul de afaceri al rețelelor de socializare și al platformelor digitale se bazează în mare parte pe datele obținute de la utilizatorii acestora. Rețelele și platformele le oferă beneficii utilizatorilor, însă unele dintre practicile lor de utilizare a datelor ridică preocupări serioase și necesită o vigoare continuă.

Algoritmii care selectează știrile prezentate utilizatorilor de platforme sociale par să privilegieze adesea conținutul senzationalist sau publicitar și să faciliteze direcționarea informațiilor către anumite grupuri de utilizatori. Acest lucru poate facilita manipularea anumitor segmente ale opiniei publice, care evită tot mai mult alternativa oferită de sursele de știri de înaltă calitate, cu fiabilitate mai mare, și contribuie la polarizarea și chiar la radicalizarea punctelor de vedere. Rezultatul este **răspândirea dezinformării**, al cărei impact prezintă o importanță deosebită mai ales în perioadele electorale. În plus, legislația privind publicitatea electorală și finanțarea campaniilor electorale a devenit dificil de aplicat în mediul online, ceea ce riscă să submineze procesele electorale.

²⁴ COM(2016) 590 din 14 septembrie 2016.

²⁵ Comunicarea „Conectivitate pentru o piață unică digitală competitivă - către o societate europeană a gigabiților”, COM(2016) 587 din 14 septembrie 2016; Comunicarea „Un plan de acțiune privind 5G în Europa”, COM(2016) 588 din 14 septembrie 2016. Comunicarea „Către mobilitatea automatizată: o strategie UE pentru mobilitatea viitorului”, COM(2018) 283 din 16 mai 2018; Comunicarea privind transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență, COM(2018) 233 din 25 aprilie 2018.

²⁶ COM(2016) 593 și COM(2016) 594 din 14 septembrie 2016.

²⁷ Tabloul de bord în domeniul digital al Comisiei Europene din 2017.

Recentele alegeri sau referendumuri din SUA și din UE, precum și dezvăluirile în cazul „Facebook/Cambridge Analytica” au ilustrat modul în care funcționează aceste tehnici și practici. Comisia ia măsuri pentru a îmbunătăți transparența în ceea ce privește conținutul și pentru a crea o rețea de verificare factuală la nivelul UE, în scopul de a-i ajuta pe utilizatori să evalueze credibilitatea surselor de știri, precum și gradul în care sunt expuși la diferite surse de informații, și va evalua, până la sfârșitul acestui an, dacă sunt necesare măsuri de reglementare suplimentare²⁸.

De asemenea, în pregătirea alegerilor pentru Parlamentul European din mai 2019, Comisia a discutat despre cele mai bune practici cu autoritățile electorale din statele membre pentru a identifica, atenua și gestiona riscurile cibernetice și de dezinformare în procesul electoral și va invita părțile interesate să dea dovadă de o voință mai fermă în a aborda aceste probleme, în special cu ocazia următorului colocviu anual privind drepturile fundamentale din noiembrie 2018, care va fi dedicat democrației.

Europa acționează, în același timp, pentru a-i proteja pe cetățeni de conținutul ilegal. Recomandarea Comisiei privind **măsuri de combatere eficace a conținutului ilegal online** recomandă adoptarea de măsuri specifice adresate platformelor și statelor membre pentru a îmbunătăți detectarea, eliminarea și prevenirea conținutului ilegal²⁹. Comisia colectează dovezi cu privire la eficacitatea măsurilor voluntare și la amploarea problemei și va analiza, înainte de sfârșitul anului 2018, ce măsuri suplimentare ar mai putea lua pentru a îmbunătăți eficacitatea combaterii conținutului ilegal online.

Platformele digitale acționează adesea în calitate de intermediari online pentru alte întreprinderi care doresc să ajungă la consumatori. Acestea reprezintă canale foarte importante de a ajunge la clienți, iar rolul lor este esențial pentru economia modernă. Pentru a asigura un mediu de afaceri online echitabil, previzibil, durabil și sigur, Comisia a propus obligații în materie de **transparență și de măsuri reparatorii** pentru platformele digitale de acest tip³⁰. Printre acestea se numără obligația ca platformele să îi informeze pe furnizorii prin servicii de intermediere online cu privire la criteriile utilizate pentru ierarhizarea conținutului acestora, cu privire la modificările care urmează să fie aduse termenelor și condițiilor și cu privire la datele lor care sunt obținute în urma utilizării serviciilor de intermediere³¹. Va continua să fie evaluată necesitatea unor măsuri suplimentare. Analizarea acestei propuneri ar trebui să constituie o prioritate pentru Parlamentul European și Consiliu.

Obligația de transparență în ceea ce privește ierarhizarea completează o propunere, făcută în cadrul inițiativei **Noi avantaje pentru consumatori**, de a identifica în mod clar pentru consumatori rezultatele căutării care sunt promovate pe baza plăților, precum și o cerință de a informa publicul cu privire la principalii parametri care determină ierarhizarea pe piețele online³².

²⁸ Comunicarea „Combaterea dezinformării online: o abordare europeană”, COM(2018) 236 din 26 aprilie 2018.

²⁹ C(2018) 1177 din 1 martie 2018.

³⁰ De exemplu, evitarea delistării întreprinderilor fără preaviz sau motive clare, impunerea unor condiții netransparente de acces la date sau acordarea unei vizibilități mai bune produselor de consum proprii decât cea acordată produselor oferite de alte întreprinderi care utilizează serviciile de intermediere online.

³¹ Regulamentul privind promovarea echității și a transparenței pentru furnizorii prin servicii de intermediere online, COM(2018) 238 din 26 aprilie 2018.

³² COM(2018) 185 din 11 aprilie 2018.

Investițiile în date, inteligență artificială și tehnici de calcul de înaltă performanță

Tehnologiile digitale conectate și aplicațiile de date se află în centrul inovării în toate sectoarele³³. Normele stricte ale UE în materie de protecție a datelor, care se aplică atât online, cât și offline, constituie baza pentru un regim de reglementare de anvergură mondială în ceea ce privește inovarea, în care utilizatorii pot avea încredere și care să permită industriei noastre să obțină avantaje competitive într-o economie globală bazată pe date.

Datele vor stimula inovarea digitală cu condiția ca, în paralel, să se realizeze investiții în capacitățile digitale necesare pentru a prelucra cantități mari de date care cresc exponențial. Recentul **pachet privind datele** va debloca potențialul datelor publice și al datelor științifice și va permite reutilizarea acestora de către întreprinderile europene nou-înființate³⁴. Posibilitatea reutilizării datelor este esențială în activitățile de analiză a volumelor mari de date și va stimula creșterea economică, va contribui la inovare și la abordarea principalelor provocări societale, precum asistența medicală sau mijloacele de transport în comun. Pachetul privind datele oferă, de asemenea, orientări suplimentare privind schimbul de date cu caracter personal și va contribui la punerea la dispoziție a unor date esențiale pentru inovare. De exemplu, pentru a dezvolta noi forme de medicină personalizată, cercetătorii din UE au nevoie de acces la un număr mare de date privind genomul uman³⁵ și de fișe medicale individuale³⁶.

Datele sunt materia primă pentru **inteligența artificială**, iar algoritmi sunt mecanismele prin care aplicațiile de inteligență artificială utilizează datele și învață sarcini noi. Citirea automată și formatele comune de date sunt esențiale pentru dezvoltarea aplicațiilor de inteligență artificială și pentru auto-organizarea datelor³⁷. Valorile Uniunii și securitatea juridică prevăzută de noul regim de protecție a datelor vor contribui la asigurarea unui mediu adecvat pentru dezvoltarea tehnicilor de învățare automată pentru inteligența artificială în UE — unul în care algoritmi și programele de învățare pe baza comportamentului uman aplică standarde ridicate de protecție a datelor și de respectare a drepturilor fundamentale, în loc să lase această inovare în seama celor care nu țin seama de astfel de standarde³⁸. Comisia a prezentat un cadru care va permite Europei să valorifice la maximum beneficiile inteligenței artificiale și a propus un obiectiv de investiții din partea actorilor publici și privați de cel puțin 20 de miliarde EUR anual în perioada 2020-2030, pentru ca Europa să profite din plin de această tehnologie generică esențială³⁹. Se preconizează că utilizarea inteligenței artificiale va contribui singură la economia globală cu până la 13 mii de miliarde EUR până la sfârșitul deceniului următor; UE trebuie să facă investiții pentru a-și asigura o poziție de lider în

³³ COM(2018) 306 — O nouă agendă europeană pentru cercetare și inovare — șansa Europei de a-și defini poziția de lider în domeniul tehnologiei.

³⁴ Comunicarea „Către un spațiu european comun al datelor”, COM(2018) 232 din 25 aprilie 2018 și pachetul de măsuri care o însoțește.

³⁵ 14 state membre au semnat Declarația de cooperare „Către accesul la cel puțin 1 milion de genomi secvențiați în Uniunea Europeană până în 2022”: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-countries-will-cooperate-linking-genomic-databases-across-borders>.

³⁶ Comunicarea privind modalitățile de a face posibilă transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență în cadrul pieței unice digitale, autonomizarea cetățenilor și construirea unei societăți mai sănătoase, COM(2018) 233 din 25 aprilie 2018.

³⁷ De exemplu, în temeiul Regulamentului general privind protecția datelor, persoanele fizice au dreptul, cu anumite excepții, de a nu face obiectul unei decizii care se bazează exclusiv pe prelucrarea automată și care produce efecte juridice care le privesc sau le afectează în mod similar într-o măsură semnificativă.

³⁸ Acțiunile în această privință sunt prezentate în Comunicarea „Inteligența artificială pentru Europa”, COM(2018) 237 din 26 aprilie 2018.

³⁹ Comunicarea „Inteligența artificială pentru Europa”, COM(2018) 237 din 26 aprilie 2018.

această creștere⁴⁰. În plus, datele și serviciile obținute de la **sistemele spațiale**, inclusiv datele de observare a Pământului, informațiile de geo-poziționare și comunicările prin satelit, pot sprijini abordările în materie de inteligență artificială și pot contribui la deschiderea a numeroase oportunități de afaceri în toate statele membre.

De asemenea, Comisia a prezentat o propunere privind instituirea unei **întreprinderi europene comune pentru calculul de înaltă performanță** în vederea punerii în comun a resurselor limitate și a achiziționării de computere de înaltă performanță care sunt necesare dacă dorim să ocupăm în continuare o poziție de lider în ceea ce privește cercetarea și inovarea, în special în domeniul inteligenței artificiale și al altor aplicații cu volume mari de date⁴¹. Instrumentul trebuie să fie în cele din urmă aprobat de către Consiliu în septembrie 2018 pentru ca achizițiile să înceapă de la 1 ianuarie 2019. Orice întârziere în adoptarea propunerii le-ar oferi concurenților internaționali un avantaj în a aduce pe piață inovații revoluționare.

În egală măsură, UE a investit insuficient în **competențele și conectivitatea digitală**, inclusiv în ceea ce privește valorificarea la maximum a oportunităților oferite de **internetul obiectelor**,⁴² iar aceste deficite trebuie abordate în mod intensiv în următorii ani. Dacă se mențin actualele tendințe în materie de investiții, avem un deficit de investiții în sectorul public și privat care, împreună, se ridică la 155 de miliarde EUR și care ar trebui acoperit pentru a ne putea atinge până în 2025 obiectivele convenite în materie de conectivitate. Există, de asemenea, o lipsă de personal calificat și o necorelare considerabilă a competențelor pe piața muncii în condițiile în care aproximativ 40 % din lucrătorii din Europa trebuie să-și actualizeze competențele digitale⁴³, iar unui număr de 70 de milioane de europeni le lipsesc competențele elementare de scriere-citire și de calcul.⁴⁴ De asemenea, 40 % din întreprinderile care încearcă să recruteze specialiști în sectorul digital se confruntă cu dificultăți în găsirea acestora (tehnologia informației și comunicațiilor reprezintă un domeniu în care douăzeci și patru de state membre ale UE se confruntă cu un deficit de profesioniști). În plus, se estimează că cererea de profesioniști în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor va crește cu aproximativ 10 % în perioada 2015-2025, ceea ce înseamnă aproape 400 000 de noi locuri de muncă⁴⁵.

Ca răspuns la aceste nevoi de investiții, în propunerea sa de **cadru financiar multianual** pentru perioada 2021-2027, Comisia a stabilit un nivel de ambiție foarte ridicat pentru sprijinirea priorităților digitale la nivelul UE, propunând noul program Europa digitală și contribuții-cheie pentru economia digitală în domenii precum cercetarea și inovarea, politica de coeziune și mecanismul Conectarea Europei⁴⁶. Cu toate acestea, efortul suplimentar de la bugetul UE trebuie să fie însoțit de investiții suplimentare din partea statelor membre și trebuie să stimuleze contribuțiile din partea sectorului privat, pentru a se asigura atât de

⁴⁰ 14 % din produsul intern brut mondial, raport al Price Waterhouse Cooper „Sizing the prize: What’s the real value of AI” (2017) (Evaluarea avantajelor: care este aportul efectiv al inteligenței artificiale).

⁴¹ COM(2018) 8 din 11 ianuarie 2018.

⁴² În acest context, Comisia a prezentat recent o inițiativă referitoare la brevetele esențiale pentru standard, care oferă un cadru mai clar pentru a stimula dezvoltarea tehnologiilor esențiale. COM(2017) 712 din 29 noiembrie 2017.

⁴³ COM(2018) 306 — O nouă agendă europeană pentru cercetare și inovare - șansa Europei de a-și defini poziția de lider în domeniul tehnologiei.

⁴⁴ Comunicarea referitoare la o nouă agendă pentru competențe în Europa, COM(2016) 381 din 10 iunie 2016.

⁴⁵ Panorama competențelor a Cedefop (2016) - Profesioniștii din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC): oportunități și provocări în ceea ce privește competențele.

⁴⁶ COM(2018) 321 din 2 mai 2018 – Un buget modern pentru o Uniune care protejează, capacitează și apără – Cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027.

necesara competitivitate a economiei europene și actualizarea competențelor forței de muncă europene.

Prin pachetul de propuneri din 25 aprilie 2018, Comisia și-a îndeplinit fiecare punct de pe agenda de acțiune propusă în domeniul pieței unice digitale și a prezentat un cadru pentru viitorul inteligenței artificiale. Comisia solicită aprobarea colegiuitorilor pentru aceste acțiuni și realinierea priorităților lor pentru a se asigura adoptarea rapidă a actelor legislative respective.

5. Concluzie

Încetul cu încetul, beneficiile pieței unice digitale se fac simțite în viața cetățenilor și a întreprinderilor din UE. Este necesar un efort suplimentar pentru finalizarea negocierilor asupra propunerilor pendinte restante și îndeplinirea obiectivului Consiliului European de a termina Strategia privind piața unică digitală până la sfârșitul anului 2018.

UE dispune deja de cadrul normativ necesar pentru a aborda cu eficacitate noile provocări privind datele, cu condiția ca toți actorii să colaboreze îndeaproape în implementarea și aplicarea efectivă a noilor instrumente pentru a proteja viața privată și datele persoanelor fizice, dar și în sens mai larg, pentru a apăra valorile pe care au fost clădite democrațiile noastre, alegerile libere, libertatea de exprimare și o dezbatere deschisă și variată în care dezinformarea poate fi contracarată.

Având în vedere importanța strategică a Regulamentului general privind protecția datelor pentru suveranitatea datelor din Uniunea Europeană, toate statele membre ar trebui să faciliteze aplicarea sa imediată și directă începând cu 25 mai 2018, inclusiv prin adoptarea tuturor măsurilor relevante care se impun. Negocierile asupra Regulamentului privind viața privată și comunicațiile electronice și a regulamentului UE actualizat privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date ar trebui să fie finalizate cât mai curând posibil.

În ceea ce privește gestionarea transformării digitale, ar trebui să se urmeze în continuare o abordare cu adevărat europeană, bazată pe valorile noastre fundamentale și prevenirea tendinței autodistructive de nivelare către cel mai mic numitor comun. Cadrul normativ trebuie să fie conceput pentru a sprijini persoanele și creatorii în mediul online la fel de mult ca atunci când sunt offline. În acest mod, UE poate deveni cea care stabilește la nivel mondial normele pentru protecția datelor cu caracter personal, pentru securitatea cibernetică și neutralitatea rețelei și pentru asigurarea echității și a responsabilității în economia platformelor online; tot astfel, UE poate deveni lider în ceea ce privește punerea în practică a acestor norme, grație unor servicii digitale fiabile și grație inovării.

Cu toate acestea, faptul că dispune deja de un cadru de reglementare nu va face automat din UE un lider în economia digitală. Pentru ca acest lucru să se întâmple, guvernele și întreprinderile europene - mari și mici - trebuie să investească și să exploateze oportunitățile vaste oferite de tehnologii precum inteligența artificială și volumele mari de date și să utilizeze piața unică digitală ca o rampă de lansare pentru dezvoltarea de soluții competitive pentru economia mondială bazată pe date.

Comisia invită liderii să discute și să ofere orientări strategice cu privire la prioritățile politice cheie prezentate mai sus, cu scopul de a finaliza piața unică digitală până la sfârșitul acestui

an și de a asigura o protecție solidă a datelor pe baza căreia se poate construi o Europă digitală dinamică.

Comisia invită liderii să discute și să ofere o orientare strategică în vederea îndeplinirii următoarelor acțiuni:

- 1. punerea în practică, cât mai urgent, a tuturor celorlalte măsuri restante necesare pentru pregătirea punerii în aplicare a Regulamentului general privind protecția datelor în toate statele membre;*
- 2. obținerea din partea Consiliului a unui acord rapid asupra poziției sale de negociere cu privire la Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice, care are drept scop să asigure confidențialitatea datelor transmise în cadrul comunicațiilor electronice, astfel încât negocierile să poată începe până în iunie 2018, în vederea adoptării sale până la sfârșitul anului 2018;*
- 3. asigurarea faptului că, până în iunie 2018, colegiuitorii ajung la un acord cu privire la Codul comunicațiilor electronice și la Regulamentul privind fluxul liber al datelor fără caracter personal, precum și cu privire la toate celelalte propuneri prezentate spre adoptare privind piața unică digitală, până la sfârșitul anului 2018, în conformitate cu solicitarea Consiliului European din octombrie 2017;*
- 4. mobilizarea investițiilor publice și private necesare pentru ca întreprinderile și sectorul public să dezvolte inteligența artificială, măsuri de securitate cibernetică, rețele de conectivitate 5G, tehnici de calcul de înaltă performanță și alte noi tehnologii digitale, și să promoveze competențele digitale, care sunt esențiale pentru stimularea inovării și pentru competitivitatea viitoare a UE într-o economie globală bazată pe date.*